

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobkyně: E. S., nar. X, bytem X
proti
žalovanému: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová
25, 225 08 Praha 5 (dále i ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 1. 4. 2025 proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 2. 2025, č. j. X o
invalidní důchod

takto:

- I. Rozhodnutí č. j. X ze dne 5. 2. 2025 se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím č. j. X ze dne 29. 10. 2024 žalovaný zamítl žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný při rozhodnutí vycházel z posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále „IPZS“) ze dne 10. 10. 2024, z něhož vyplývá, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VII., položce 6d přílohy k vyhlášce č.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50 %, vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu se podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky tato hodnota zvyšuje o 10 % a celkově tak činí 60 %.

2. Rozhodnutím žalovaného č. j. X ze dne 5. 2. 2025 byly zamítnuty námitky žalobkyně proti výše uvedenému rozhodnutí a toto bylo potvrzeno. Podkladem pro rozhodnutí byl posudek o invaliditě IPZS ze dne 27. 1. 2025 č. j. LPS/2024/2061-NR-MRS-CSSZ, dle něhož se u žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ustanovení § 26 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, v platném znění, z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost o 60 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole X., oddíl B, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 60 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění.

II. Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 1. 4. 2025 doručenou zdejšímu soudu téhož dne se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného. Žalobu odůvodnila tím, že požádala o změnu výše invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu druhého stupně z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Žalovaný na základě vypracovaných posouzení zamítl její žádost, přičemž procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla v námitkovém řízení stanovena na 60 %, aniž by byl § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb. v námitkovém řízení zohledněn. Hodnocení je v rozporu s lékařskými nálezy odborných lékařů a nedostatečně zohledňuje její zdravotní omezení. Posudkový lékař učinil závěr, aniž by podrobněji zkoumal její zdravotní stav a osobně ji viděl. Posudkový lékař ignoroval její námitky proti prvostupňovému rozhodnutí. Má zato, že rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně posouzeného zdravotního stavu, byla opomenuta závažnost jejich onemocnění a s nimi spojená míra poklesu pracovní schopnosti. Žalobkyně podrobně popsala svá onemocnění s tím, že některá z nich jsou závažná. Zdravotní postižení ji v mnoha směrech omezují a její celkový zdravotní stav se neustále zhoršuje, zdravotní obtíže ji limitují při jakýchkoliv pohybech, jsou i klidové. Denně musí užívat silná analgetika. Má podstatně sníženou schopnost pohybu, a to jak z důvodu dušnosti, tak i z důvodů pohybových. Při chůzi používá dvě francouzské hole, chůzi má nejistou a nestabilní. Pro trvalé otoky levého hlezna musí stále nosit pouze letní obuv. Nevydrží stát, sedět, často musí měnit polohy, nemůže využívat MHD, neboť nedorazí na zastávku. Před cca 2,5 roky byla nucena kvůli zdravotním omezením končit dlouhodobé zaměstnání vrátné/recepční, neboť nebyla schopna vykonávat obchůzky objektu. Je vedena v evidenci úřadu práce a nové zaměstnání nemůže s ohledem na uvedená omezení najít. Bez pomoci druhé osoby není schopna se někam dopravit, Tato omezení ji celkově vyčerpávají. Má velmi omezenou schopnost zvládat běžné denní činnosti, je odkázána na pomoc přítele v oblasti obsluhy, hygieny, dopravy, i vyřizování osobních záležitostí. Domnívá se proto, že jako hlavní zdravotní postižení mělo být posouzeno spíše zdravotní postižení uvedené v kapitole X., oddíl B, položce 1d přílohy k vyhlášce 359/2009 Sb. (chronická obstrukční plicní nemoc, zvláště těžké funkční postižení, stadium IV) či obtížně léčitelné astma v kapitole X., oddíl B, položce 3d s mírou

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

poklesu pracovní schopnosti ve výši 70-80 %. V důsledku uvedených onemocnění má těžce narušeny společenské a pracovní funkce a omezenou většinu denních aktivit, její schopnost zapojení do pracovního procesu je v současné době nulová. Má zato, že posudek, z něhož žalovaný vycházel, nesplňuje požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti, objektivně neposoudil její námitky týkající se především chybného posouzení a nepřičtení poklesu pracovní schopnosti o 10 % za její další onemocnění s přihlédnutím ke schopnosti vykonávat výdělečnou činnost nebo na schopnost rekvalifikace k možnému navýšení dle § 3 odst. 2 vyhlášky. Přestože lékař IPZS mj. konstatuje, že je schopna jednoduché fyzicky nenáročné práce, objektivně se však její fyzický i psychický stav velmi zhoršil a jakákoliv výdělečná činnost je nereálná. Rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu bez přihlédnutí k posudkovým kritériím, čímž byla porušena ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb. i zákona č. 500/2004 Sb. i odpovídající ustanovení prováděcí vyhlášky a navrhla proto, aby bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno a věc mu byla vrácena k novému pojednání.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaný dne 9. 4. 2025 ve svém vyjádření k žalobě navrhl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen komise či PK MPSV), která je povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení. Napadené rozhodnutí bylo vydáno na podkladě lékařského posudku ze dne 24. 1. 2025, jenž invaliditu žalobkyně posoudil tak, že se u ní jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 26 zdp a v posudkovém hodnocení dospěl k závěru, že je invalidní podle ust. § 39 odst. 1 zdp, přičemž se jedná o invaliditu druhého stupně podle ust. § 39 odst. 2 písm. b) zdp, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost o 60 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole X, odd. B, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 60 %, která se ve smyslu ust. § 3 citované vyhlášky nemění. Žalovaný má za to, že byl vypracován posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, kdy lékař jednoznačně vymezil rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. Za takto zjištěného skutkového stavu žalovaný i nadále trvá na svém rozhodnutí ze dne 5. 2. 2025, jehož zrušení se žalobkyně domáhá.

IV.

Posouzení věci soudem

5. V dané věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

6. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně v osobě rozhodujícího soudce. Samosoudce, jemuž byla věc původně přidělena, je ode 1. 9. 2025 na dlouhodobé stáži, a z tohoto důvodu v souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2025 byla tato věc přidělena jinému samosoudci.

7. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

V.

Rozhodnutí soudu

8. Žaloba je důvodná.

9. Námitka žalobkyně týkající se osobní neúčasti při posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem není důvodná, neboť právní úprava v ustanovení § 8 a § 16a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení obligatorně nezakotvuje osobní účast posuzované osoby. V neposlední řadě soud odkazuje na ustanovení § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Daný pokles invalidity je možné určit za pomoci zjišťovací lékařské prohlídky, avšak žádný právní předpis nezakotvuje povinnost takového vyšetření, které by bylo nutné provést za osobní účasti posuzované osoby, k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012-21. Výše zmíněné závěry nejsou nijak v rozporu s požadavky judikatury, neboť daný případ se netýká odnětí jednou přiznaného invalidního důchodu, který byl pobírán po dlouhou dobu, a bez náležité kontrolní prohlídky došlo k jeho následnému odebrání na základě pochybení ze strany správního orgánu, viz rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2012, č. j. 6 Ads 97/2012-28, bod 29. Dále dle rozsudku ze dne 20. června 2012 č. j. 6 Ads 1/2012 – 34 se Nejvyšší správní soud „zaobíral námitkou stěžovatele, že při posuzování zdravotního stavu před OSSZ Teplice nebyl podroben zdravotní prohlídce. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na § 8 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení podle kterého OSSZ při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti fyzických osob pro účely invalidity vychází zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy. Obligatorní osobní vyšetření posuzované osoby posudkovým lékařem OSSZ tedy zákon nepředpokládá, jedná se pouze o možnost, již je posudkový lékař oprávněn využít podle své vlastní úvahy.“ Na projednávanou věc se tedy vztahuje výše zmíněná judikatura a okolnosti daného případu proto nedeklarují pochybení v důsledku osobní neúčasti při kontrolní lékařské prohlídce žalobkyně.

10. K námitce žalobkyně, že žalovaný objektivně neposoudil její námitky a nevypořádal se s nimi ani s lékařskými zprávami, jež předložila, není soud oprávněn se vyjadřovat, protože v této věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení.

11. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).

12. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).

13. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR – pracoviště v Plzni vypracovala posudek, který byl vypracován po jednání konaném dne 16. 7. 2025 za účasti odborné lékařky z oboru interní lékařství jemuž žalobkyně nebyla přítomna, neboť dokumentace byla dostačující. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (5. 2. 2025) byla žalobkyně invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, šlo o invaliditu III. stupně, neboť pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činil nejméně 70 %. Komise uvedla, že žalobkyně byla posuzována jako vrátná, přičemž dokumentace dokládá posudkově významný funkční dopad zdravotního stavu na její pracovní schopnost. Posudková komise je v souladu s posudkovým hodnocením námitkového řízení, co se týče typu rozhodující postižení a konstatovala, že se jedná o ChOPN, těžké funkční postižení, stadium III., FEV/FVC menší než 0,70, FEV1 větší nebo rovno než 30 % a zároveň menší než 50 % náležitých hodnot, dvě a více exacerbace ročně, stavy s občasnou nutností hospitalizace. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 60 % dle kapitoly X, odd. B, položky 1, písm. c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Ač spirometrická hodnota FEV1/FVC nedosahuje pod 0,70, přihlédla komise volbou horní hranice taxačního rozmezí k těžkému klinickému obrazu (těžká námahová dušnost, překryv s astmatem a neléčitelnou obstrukční spánkovou apnoe, výskyt depresivní symptomatologie) s potřebou používání úlevových léků několikrát denně, k dopadu onemocnění na celkovou výkonnost a schopnost vykonávat denní aktivity. Nelze hodnotit dle stejné kapitoly a oddílu, položky 1d, respektive 3d (zvláště těžké funkční postižení stadium ChOPN IV, resp. obtížně léčitelné astma), neboť není přítomen pokles FEV1 pod 30 % náležitých hodnot, FEV1/FVC nedosahuje pod 0,70, není přítomno chronické respirační selhání, není nutná ústavní péče v nemocnici nebo v odborném léčebném ústavu. S ohledem na komorbiditu (dále negativně ovlivňující celkovou výkonnost a pohyblivost žalobkyně, zejm. obezita, VAS a postižení levého hlezna) a nemožnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, byla hodnota navýšena o 10 % za aktivace § 3 odst. 1 a 2 citované vyhlášky. Nebyl shledán důvod k použití § 4 citované vyhlášky. Celková míra poklesu pracovní schopnosti činí 70 %. K datu vydání napadeného rozhodnutí byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ust. § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobkyně je invalidní dle § 39 odst. 1 citovaného zákona. Nejde již o invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) citovaného zákona, ale jde o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) citovaného zákona. Výkon výdělečné činnosti žalobkyně nevyžaduje zcela mimořádné podmínky dle § 6 vyhlášky o posuzování invalidity. Datum změny stupně invalidity z druhého na třetí dnem 7. 11. 2024 – datem posledního pneumologického vyšetření dokládajícího trvalý těžký funkční dopad plicního postižení na celkovou výkonnost a pracovní schopnost. Vzhledem k věku a k chronickému a nepříznivému průběhu základního onemocnění a komorbidit (tendence k postupné progresi) platnost stanovena trvale.

14. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

15. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

16. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž byly zamítnuty její námitky proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 29. 10. 2024, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Uvedeným rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 16. 7. 2025 má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalovaného byla žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího, nikoli druhého stupně. Soud proto v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. rozhodnutí žalované vydané v námitkovém řízení zrušil a věc jí vrátil k dalšímu projednání.

17. Po právní moci tohoto rozhodnutí bude žalovaný vycházet ze zjištění, že žalobkyně byla k datu 7. 11. 2024 invalidní pro invaliditu třetího stupně, o čemž vydá rozhodnutí, jež bude mj. obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – třetí stupeň invalidity. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován tento rozsudek, když o zvýšení stupně invalidity by byl žalovaný vydal rozhodnutí již na základě posouzení zdravotního stavu žalobkyně v rámci správního řízení o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaný vázán, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s.ř.s.

VI.

Náklady řízení

18. O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s. ř. s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšné žalobkyni však žádné náklady nevznikly, a z tohoto důvodu soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Plzeň 26. 11. 2025

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.